

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Controversiarvm Omnivm Hvivs Ævi Lvthero-Calvinisticarvm Libri Tres

Coppenstein, Johann Andreas

Mogvntiæ, 1627

LXXXV. Templorum Ornatvs an sit tolerabilis?

urn:nbn:de:hbz:466:1-35233

Exaudi orationem tuam, & sanctificavi domum hanc, quam edificasti.

3. Quia Sancta sunt, quæ habentur in templo: 1. *Locus*, Exod. 3. *in quo stas, terra sancta est.* 2. *Crux*, imagines Christi & Sanctorum: 3. *Reliquiæ sanctæ*. 4. *Eucharistiæ præsentia*; 5. *Angelorum*: 6. *DEVS ipse*, Exod. ult. in nebula post dedicationem Tabernaculi: Item 3. Reg. 8. *Nebula gloriæ implevit Dominum Dei.*

4. *Dæmon effugatur*: teste S. Greg. l. 3. *Dial. c. 7.* &c.

Q V Æ S T I O LXXXV.

Templorum ORNATUS an sit tolerabilis?

LUTHERANI perinde ac CALVINIANI pernegant; & execrantur. Vide in *Genealog. p. 1. q. 27.* quantis scilicet cum argumentis pugnent, ibidem diffatis ad instar sumi. Vt S. Scripturæ contradicant eidem, videre est in meo *Antichristo p. 1. q. 27.*

SVADENT porro istis. 1. *Iere. 7. Nolite considerare verba mendaciy d-centes: Templum Domini, templum Domini.* 2. S. Patres quidam arguunt fastuosos ornatus sumtusque templorum, & viua coli rectius docent. 3. Ratioque suadet. Nam & Christus docuit Paupertatem. Et Luxus ille superuacaneus est: Auocatque à deuotione. Viua autem coornate templa fatius est ac sanctius. Hic cultus in iudicio prædicabitur; fastus ille condemnabitur.

AUTOR. I. DICO AD I. Iudæi in externo splendore Templi præsumtuosè confidebant; vt qui propter ipsum placerent Deo. Quæ vanitas est.

AD II. S. Patres arguunt eos, quibus plus cordi est ornatus templi mate-

rialis, quam sui spiritualis. Deinde, docent vasa aurea debere alienari in necessitate: verum prius confringi, ob consecrationem. Arguunt iidem profanos in templis ornatus ac fastum. Et rectè.

AD III. Christo dicantur templa, quæ Deo: Et sic semper diues fuit. Quid autem in humanis est tantum, quod dignum Deo quicquam præstes, si pius ablitanimus? Neque superuacanea sunt, quæ Patriæ nostræ signa sunt: Quæ adhibentur vt ædificent nos, & excitent animos; non vt distrahant. His Zelotis *merces magna nimis*, cum Moyse, Dauide, Salomone, Esdra, similibusque Templariis viris.

II. Ex Natura dictamine Iacob, *Gen. 28.* lapiditulari honorem consecrationis habuit. Ex præcepto Dei Moyse, *Exod. 25. 26. &c.* ornatum sumtuosè Tabernaculum: Ex instinctu Dei ac naturæ Dauid, Salomon Esdras, Machabæus idem egerunt ad illustre religionis exemplum posteritati: Neque vnquam cuiquam seu cœlestium, seu terrestrium, proditur factum istud improbatum displicuisse: Solis hæreticis non probatur Magnum hoc argumentum insignis commendationis est.

2. Scripturarum verò Spiritui Spiritus idem S. Patrum respondet cum venerando consensu, apud *Bell. l. 3. de Stat. His. c. 6.* Ibidemque testata sit ingens templa cum ornatu permagnifico constructuentium pietas, multis clara exemplis atque miraculis. Orbem templis, & templa ornamentis complerunt præcipuè Constantinus Magnus, Iustinianus, (excepto quod demum in Monotelitarum

rum lapsus hæresin) Carolus Magnus, & Carolus IV. &c.

3. Neque iniunctis Imperatoribus iniuncta deerat facti RATIO tatarum ad ornatum impensarum. 1. *Magnus enim est Deus noster super omnes Deos*; ideo, 2. Par. 2. *Domus quam ædificare cogito, magna est.* 2. Deinde, templa ædificare & coornare magnæ virtutis est, ac virtutum plurium testimonium, vt Fidei, Spei, &c. 3. Tum, ornatus ij magnarum sunt rerum, vt Sacramentorum, Verbi Dei, &c. Item pietatis exaugendæ, & plurium virtutum excitamentum.

4. Templorum itaque vel eueriores, vel expilatores dirè ex Deo luerunt pro merito: vt Heliodorus 2. *Mach. 5.* Antiochus, 2. *Ma. h. 9.* Balthasar, *Dan. 5.* Iulianus Apostata, teste *Chryf. hom. 4. in Ath.* Ea tamen laus commendatioque ornatus Ecclesiastici vitari potest ex tempore loco, modo & persona. De quibus Ballarminus luculentè.

QVÆSTIO LXXXVI.

An BENEDICTARVM vsus rerum in Dei Cultu sit Christianus?

LVTHERO-CALVINISTÆ negant: quin & calumniantur vacia: Verùm enim VValdensibus, Et VVicleffitis: Vt vid. re est in mea *Genealog. p. 1. q. 28.* Quorum ibidem clamoræ resellantur.

AUTOR. I. Rectè & salutariter sunt Benedictiones aquæ, olei, panis, cereorum, ramorum &c. 1. Sic Scripturæ exempla; quæ repetè ex meo *Antichristo p. 1. q. 28.* 2. Sic & Traditio: De Aqua testis est S. Clemens l. 8. *Constit. c. 35.* S. Dionysius in *Hierarchia*: Alexander

1. *Epist. 1. &c.* De oleo *ijdem.* De cereo *Patchali, Strabo c. 30. Conc. Tolet. 17.* De palmis & Cineribus, S. *Maximus. &c.*

II. Benedictis reb. rectè vtimur, 1. Ad effectus supernaturales procurandos, & significandos. 2. Ad delenda pec. venialia: 3. Ad effugandos dæmones, morbosque curandos. Ita enim liquet è S. Scriptura; *vbi suprâ.* Et Exemplis S. Patrum: apud *Bellarminum libr. 3. cap. 7. de Sanctis.*

Mendax Hehhusius ea vocat mendacia, scilicet S. Epiphaniij, Theodoreti, Palladii, Hieron. Greg. Bernardi, &c. Contra quos ille profanus istud Christi citat: *Pseudopropheta edent miracula & prodigia, vt inducantur in errorem, si fieri potest, etiam electi.* Sed vera miracula solius sunt Dei, quæ per seruos suos edere dignatur: vt hac in re per S. Marcellum, Macharium, Hilarionem, Fortunatum, Malachiam, &c. Plura vide in *Genealog. p. 1. q. 28.*

QVÆSTIO LXXXVII.

An PEREGRINATIONES, & VOTA, licitè fiant Sanctis?

LVTHERANI Magdeb. fingunt abusum peregrinandi cœptum tempore Constantini. CALVINIANI, calumniantur vt impium. Vide *Genealog. p. 1. quest. 29.* eorum argumenta refutata.

AUTOR. I. Deus in Veteri Testamento, præcepit peregrinari ad Tabernaculum: *Deut. 16.* Vt sic obseruauit; etiam arate Christi videntis, nec improbantis, *Ioan. 12.* Quin etiam, *Luc. 2.* caudem obeuntis.

2. S. Patres illas & pro iure commẽdarunt, & frequentarunt ante æuum

COA-